

Společná strategie k implementaci Rámcové směrnice ES o vodní politice (2000/60/ES)

Určení vodních útvarů

-

**Horizontální metodické pokyny k použití termínu
„vodní útvar“ v kontextu Směrnice ustavující rámec pro činnost
Společenství v oblasti vodní politiky**

15. ledna 2003¹

¹ Tato konečná verze byla odsouhlasena na jednání ředitelů pro vodní politiku 21. a 22. listopadu v Kodani. Tento text projde jazykovou revizí a kontrolou formátování a konzistentnosti ještě před tím, než bude publikován.

Předmluva

Členské státy EU, Norsko a Evropská komise vypracovaly společnou strategii na podporu implementace Směrnice 2000/60/ES ustavující rámec pro činnost Společenství v oblasti vodní politiky (tzv. Rámcová směrnice o vodní politice). Hlavním cílem této strategie je umožnit promyšlenou a sladěnou implementaci Rámcové směrnice. Důraz je kladen na metodické otázky související s jednotným chápáním technických a vědeckých hledisek a dopadů Rámcové směrnice pro vodní politiku.

Jedním z hlavních krátkodobých cílů strategie je vypracování právně nezávazných a praktických pokynů k různým technickým otázkám Rámcové směrnice. Tyto dokumenty budou určeny odborníkům, kteří budou Rámcovou směrnicí přímo či nepřímo realizovat v jednotlivých povodích. Struktura, prezentace a terminologie je proto upravena tak, aby vyhovovala potřebám těchto odborníků. Tam, kde to bylo možné, jsme se vyhnuli formálním a striktně úředním formulacím.

V kontextu výše zmíněné strategie byla Evropská komise (Generální ředitelství pro životní prostředí, Jednotka B.1) vyzvána, aby zahájila neformální proces vypracování horizontálních pokynů pro aplikaci termínu „vodní plocha“, který je směrnici definován. Tento termín je zásadní pro několik aspektů implementace, jako jsou typologie, referenční podmínky, klasifikace stavu a monitoring).

V březnu 2002 byla vytvořena pracovní skupina a první návrh byl projednán na jednání Strategické koordinační skupiny v dubnu 2002 a na jednání ředitelů pro vodní politiku v červnu 2002. Následovalo setkání ve Valencii, kde byli členové Strategické koordinační skupiny vyzváni, aby ve dvou kolech komentovali pracovní verzi dokumentu. Revidované verze byly představeny na každém jednání skupiny. Poradní fórum odborníků na podzemní vody (Expert Advisory Forum – EAF – on Groundwater) navíc prodiskutovalo část tohoto dokumentu týkající se podzemních vod a dvakrát přispělo k jejímu dopracování.

Díky aktivním a konstruktivním příspěvkům všech odborníků pracovní skupiny, EAF podzemní vody a Strategické koordinační skupiny bylo možné prezentovat konečnou verzi horizontální příručky o „vodních plochách“ na jednání v Kodani, kde ředitelé pro vodní politiku dospěli k následujícím závěrům:

„My, ředitelé pro vodní politiku EU, Norska, Švýcarska a zemí usilujících o vstup do Evropské unie, jsme prostudovali a schválili tento dokument během naší neformální schůzky v Kodani za dánského předsednictví (21. - 22. listopadu 2002). Chtěli bychom poděkovat všem členům pracovní skupiny a zejména pak vedoucím skupiny, Generálnímu ředitelství Evropské komise pro životní prostředí, za vypracování tohoto velmi kvalitního dokumentu.

Jsme přesvědčeni, že tento i další podobné dokumenty vypracované na základě společné implementační strategie sehrají klíčovou roli v procesu implementace Rámcové směrnice o vodní politice.

Tento pokyn je živoucím dokumentem, který bude třeba neustále aktualizovat a zdokonalovat s tím, jak budou v jednotlivých zemích Evropské unie získávány zkušenosti z praktické realizace Rámcové směrnice. Přesto souhlasíme s tím, aby byl tento dokument ve své současné podobě zveřejněn a poskytnut širší veřejnosti jako základ pro pokračování v zavádění Rámcové směrnice do praxe.

Kromě toho vítáme ochotu mnoha dobrovolníků, kteří se zavázali vyzkoušet a ověřit v průběhu let 2003 a 2004 tento a další dokumenty v tzv. pilotních povodích v celé Evropě, aby bylo zaručeno jejich praktické provádění.

Zároveň se zavazujeme, že budeme tento dokument hodnotit, a v případě potřeby rozhodovat o jeho revizích, na základě praktických zkušeností po provedení pilotních testů a prvních zkušeností získaných v prvních fázích implementace.”

Obsah

15. LEDNA 2003	0
PŘEDMLUVA	1
1 ÚVOD.....	4
1.1 ZÁKLADNÍ INFORMACE.....	4
1.2 CÍL POKYNŮ	4
1.3 STRUKTURA POKYNŮ.....	4
2 VÝCHODISKA	5
2.1 DŮVOD PRO URČENÍ „VODNÍCH ÚTVARŮ“	5
1.2 ČASOVÝ PLÁN A ZLEPŠENÍ URČENÍ VODNÍCH ÚTVARŮ.....	6
3 KONKRÉTNÍ POKYNY TÝKAJÍCÍ SE POVRCHOVÝCH VOD.....	7
3.1 DEFINICE ÚTVARU POVRCHOVÝCH VOD	7
3.2 TECHNICKÁ INTERPRETACE SAMOSTATNÉHO A VÝZNAMNÉHO PRVKU	7
3.2.1 Samostatný prvek.....	7
3.2.2 Kategorie povrchových vod	8
3.2.3 Typologie	8
3.2.4 Fyzická charakteristika popisu samostatných a významných prvků	8
3.2.5 Silně ovlivněné a umělé vodní útvary.....	11
3.2.6 Shrnutí.....	11
3.3 DALŠÍ KRITÉRIA VYMEZENÍ ÚTVARŮ POVRCHOVÝCH VOD	12
3.3.1 Kritéria stavu	12
3.3.2 Chráněná území	14
3.4 NAVRHOVANÝ PROCES PRAKTICKÉ APLIKACE TERMÍNU ÚTVAR POVRCHOVÉ VODY	14
3.5 DROBNÉ PRVKY POVRCHOVÝCH VOD	15
3.6 SLOŽKY „ÚTVARŮ POVRCHOVÝCH VOD“ A MOKŘADŮ.....	17
4 KONKRÉTNÍ POKYNY TÝKAJÍCÍ SE ÚTVARŮ PODZEMNÍCH VOD.....	17
4.1 DEFINICE	17
4.2 ZVODNĚ.....	18
4.2.1 Významné proudění.....	18
4.2.2 Čerpání významných množství podzemních vod	18
4.3 VYMEZENÍ ÚTVARŮ PODZEMNÍCH VOD.....	19
4.3.1 Geologické hranice	20
4.3.2 Ostatní hydraulické hranice.....	20
4.3.3 Posuzování rozdílů ve stavu.....	20
4.4 HORNÍ A DOLNÍ HRANICE ÚTVARŮ PODZEMNÍCH VOD	22
4.5 PŘIDĚLENÍ DO OBLASTÍ POVODÍ.....	22
4.6 CÍLENÍ OPATŘENÍ V RÁMCI ÚTVARŮ PODZEMNÍCH VOD	22
4.7 NAVRHOVANÝ PROCES PRAKTICKÉ APLIKACE TERMÍNU ÚTVAR PODZEMNÍ VODY	23
5 SESKUPENÍ VODNÍCH ÚTVARŮ.....	24

1 Úvod

1.1 Základní informace

Rámcová směrnice (2000/60/ES) je komplexním legislativním souborem, který mimo jiné stanovuje jednoznačné kvalitativní cíle pro veškeré vodní zdroje v Evropě. S cílem implementovat směrnici a kontrolovat plnění jejích kvalitativních a operačních cílů byl směrnicí zaveden koncept tzv. „vodních útvarů“ jakožto klíčových jednotek, na něž se vztahuje celá řada požadavků směrnice.

Několik pracovních skupin v rámci Společné strategie k implementaci Rámcové směrnice (2000/60/ES) si od Evropské komise vyžádalo horizontální pokyny týkající se interpretace a aplikace termínu vodní útvar. Pracovní skupiny vznesly tento požadavek proto, aby mohly připravit vlastní pokyny týkající se otázek jako např. referenční podmínky a mezikalibrace.

K diskusím o aplikaci termínu vodní útvar kromě toho přispělo několik členských států a byla vypracována celá řada dokumentů. Tyto dokumenty jsou uvedeny v příloze k tomuto materiálu a jsou k dispozici v systému WFD CIRCA v případě, že jsou dostupné jejich elektronické verze. Uvedené diskuse ukázaly, že mezi členskými státy existují různé pohledy na interpretaci a následně i praktickou aplikaci termínu vodní útvar.

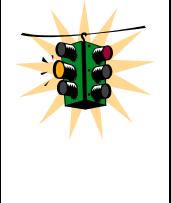
1.2 Cíl pokynů

Cílem těchto pokynů je stavět na zmíněných diskusích a dosáhnout společného porozumění definici vodních útvarů a konkrétním praktickým návrhům týkajícím se určování vodních útvarů ve smyslu Rámcové směrnice.

1.3 Struktura pokynů

Následující část základních informací zahrnuje všeobecné úvahy týkající se povrchových a podzemních vod. Požadavky směrnice na charakteristiku a cíle vodních útvarů se však v případě povrchových vod a podzemních vod liší. Tyto rozdíly ovlivňují způsob, jakým by měly být tyto jednotlivé vodní útvary určovány. Tyto pokyny jsou proto rozděleny do dvou hlavních částí. Část 3 poskytuje pokyny pro aplikaci termínu útvar povrchové vody. Část 4 pak poskytuje pokyny k aplikaci termínu vodní útvar pro podzemní vody.

Každá část je strukturována tak, že popisuje **zásady** a **hierarchický proces** dílčího rozdělení povodí do vodních útvarů. Hlavní kroky navrhované hierarchie jsou shrnuty na obr. 7 a obr. 11.

	Pozor! Metodika těchto pokynů musí být přizpůsobena regionálním a národním okolnostem <i>Tyto pokyny navrhuji celkový pragmatický přístup. Vzhledem k různorodosti okolností v rámci Evropské unie mohou členské státy tyto pokyny aplikovat flexibilním způsobem tak, aby se zaměřily na problémy, které se liší od jednoho povodí ke druhému. Tyto pokyny proto musí být uzpůsobeny konkrétním okolnostem.</i>
---	---

Po tomto vysvětlení by mělo být jasné, že určení vodních útvarů musí být v rámci jedné oblasti povodí konzistentní a koordinované. Zejména mezinárodní oblasti povodí musí vypracovat jednotný postup pro celé povodí řeky.

2 Východiska

2.1 Důvod pro určení „vodních útvarů“

Rámcová směrnice vodní politiky se týká **všech** vod, včetně vnitrozemských vod (povrchových vod a podzemních vod) a brakických a pobřežních vod až do jedné námořní míle (a co se týče chemického stavu také teritoriálních vod, které mohou dosahovat až 12 námořních mil) od teritoriální základní čáry členského státu, bez ohledu na velikost a charakteristiku².

Pro implementaci směrnice je celkové vodstvo rozděleno do zeměpisných a administrativních jednotek, a to zejména na **povodí, oblast povodí** a **„vodní útvar“**³. Podzemní vody a úseky podzemních vod musí být navíc spojeny s povodím (oblastí).

Zatímco povodí jsou zeměpisné oblasti vztahující se k hydrologickému systému, oblast povodí musí být členskými státy určena v souladu se směrnicí jako **„hlavní jednotka správy povodí“**⁴.

Jedním z klíčových cílů směrnice je zamezit dalšímu zhoršování stavu, chránit a zlepšovat vodní ekosystémy a s ohledem na jejich potřebu vody rovněž suchozemské ekosystémy a mokřady přímo závislé na vodních ekosystémech. Úspěch směrnice je v dosažení jejího účelu a s ním spojených cílů a bude měřen především stavem „vodních útvarů“. „Vodní útvary“ jsou proto jednotky, které budou použity pro předávání zpráv a hodnocení plnění hlavních ekologických cílů směrnice. Měli bychom však zdůraznit, že určení „vodního útvaru“ je nástrojem, nikoliv cílem jako takovým.

„Vodní útvar“ by měl představovat koherentní dílčí jednotku povodí (oblasti povodí), na kterou je třeba uplatňovat environmentální cíle Rámcové směrnice. Hlavním cílem identifikace „vodních útvarů“ je tudíž umožnění přesného popsání stavu a jeho porovnání s environmentálními cíli⁵.

Mělo by být jasné, že identifikace vodních útvarů je především založena na geografických a hydrologických determinantech. Nicméně identifikace a následná klasifikace vodních útvarů musí umožňovat dostatečně přesný popis tohoto definovaného geografického území, které umožňuje jednoznačné srovnání s cíli Rámcové směrnice. Je tomu tak proto, že environmentální cíle Rámcové směrnice a opatření k jejich dosažení se týkají „vodních útvarů“. Klíčovou popisnou charakteristikou je v tomto kontextu „stav“ těchto útvarů. Pokud jsou vymezeny vodní útvary, které neumožňují přesný popis stavu vodních ekosystémů, nebudou členské státy schopny správně aplikovat cíle Rámcové směrnice (obr. 1). Zároveň by se ale mělo předejít nekonečnému dílčímu rozdělování vodních útvarů, aby byla snížena administrativní zátěž, pokud toto rozdělení nemá důvody spojené s řádnou implementací Rámcové směrnice. Kromě toho může zbytečnou administrativní zátěž v některých případech pomoci snížit také slučování vodních útvarů, zvláště pak malých vodních útvarů (viz také kapitola 5).

	Pozor! Směrnice vyžaduje pouze dílčí rozdělení povrchových vod a podzemních vod, která jsou nutná pro jasnou, konzistentní a efektivní aplikaci jejích cílů. Měli bychom se vyhnout rozdělování povrchových vod a podzemních vod do menších a menších vodních útvarů, které tento cíl
---	---

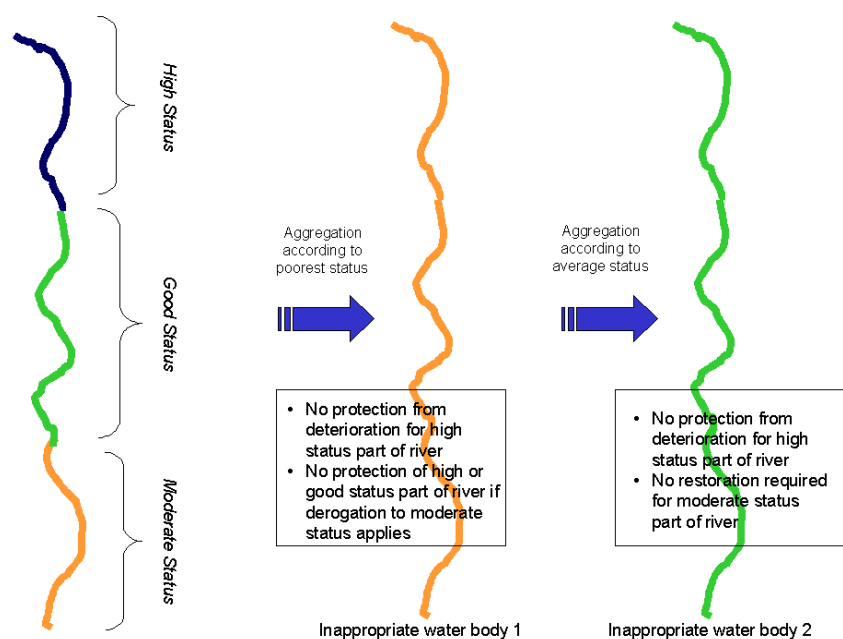
² Čl. 2 (1), (2) a (3)

³ Čl. 2 (13), (15), (10) a (12)

⁴ Čl. 2 (15)

⁵ Odhad stavu vodních útvarů bude potřebný ke zhodnocení pravděpodobnosti, že nesplní ekologické kvalitativní cíle určené v čl. 4 [čl. 5; Příloha II 1.5 a 2]. Stav vodních útvarů musí být klasifikován s využitím informací z monitorovacích programů [čl. 8, Příloha V 1.3, 2.2 a 2.4]. Stav vodních útvarů musí být hlášen v plánech správy povodí [čl. 13, příloha VII] a, je-li to nutné, musí být připravena příslušná opatření [čl. 11, Příloha VI].

nepodporují.

Obrázek 1: Ilustrace dopadu na cíle směrnice v případě, kdy „vodní útvary“ neposkytují přesný popis stavu povrchových vod

Legenda

<i>High Status</i>	<i>Velmi dobrý stav</i>
<i>Good Status</i>	<i>Dobrý stav</i>
<i>Moderate Status</i>	<i>Střední stav</i>
<i>Aggregation according to poorest status</i>	<i>Seskupení podle nejhoršího stavu</i>
<i>Aggregation according to average status</i>	<i>Seskupení podle průměrného stavu</i>
<i>No protection from deterioration for high status part of river</i>	<i>Žádná ochrana proti zhoršení stavu pro část řeky s velmi dobrým stavem</i>
<i>No protection of high or good status part of river if derogation to moderate status applies</i>	<i>Žádná ochrana velmi dobrého nebo dobrého stavu řeky pokud dojde ke snížení na střední stav</i>
<i>No restoration required for moderate status part of river.</i>	<i>Žádná obnova není vyžadována pro část řeky se středním stavem</i>
<i>Inappropriate water body 1, 2</i>	<i>Nevhodný vodní útvar 1, 2</i>

2.2 Časový plán a zlepšení určení vodních útvarů

Určení vodních útvarů by mělo být interaktivním a průběžným procesem. Vodní útvary členských států mají být určeny do 22. prosince 2004⁷ a jejich nahlášení Komisi do 22. března 2005⁶ bude jen prvním krokem. Tam, kde to bude nutné, bude provedeno ověření určení vodních útvarů a bude provedeno zlepšení tohoto určení, a to v období před publikací každého plánu povodí.

Směrnice vyžaduje, aby každý členský stát určil „vodní útvary“ jako část analýzy charakteristických rysů oblasti povodí⁷. První taková analýza musí být zpracována do 22. prosince 2004. Tato analýza

⁶ Čl. 15.2

⁷ Čl. 5, Příloha II 1.1 a 2

pak musí být prověřena a tam, kde to bude nutné, aktualizována do 22. prosince 2013 a následně každých šest let.

Určení vodních útvarů, které poskytne přesný popis stavu povrchových a podzemních vod, však bude vyžadovat informace z vyhodnocení a analýzy dle čl. 5 a monitorovacích programů dle čl. 8. Některé z těchto nutných informací budou k dispozici až v roce 2004. Informace, které jsou k dispozici nyní, budou pravděpodobně aktualizovány a zpřesněny v období před zveřejněním každého plánu povodí.

Je evidentní, že do první kontroly plánů povodí musí být veškeré vody přiřazeny k vodním útvarům a musí být popsán jejich stav⁸. Bude však třeba praktického postupu zejména v případě velkého počtu nedotčených vod ve vzdálených oblastech, kde lze prokázat, že neexistuje žádný významný tlak na jejich určení (viz část 5).

Závěrem je možno říci, že v procesu určování vodních útvarů bychom měli předvídat kroky týkající se hodnocení a zlepšení.

3 Konkrétní pokyny týkající se povrchových vod

3.1 Definice útvaru povrchových vod

Čl. 2.10 směrnice poskytuje následující definici útvaru povrchových vod:

„Útvar povrchové vody“ je samostatný a významný prvek povrchových vod, jako jezero, nádrž, tok, řeka nebo kanál, část toku, řeky nebo kanálu, brakická voda, nebo úsek pobřežních vod.

Aplikace této definice si žádá dílčí rozdělení povrchových vod⁹ v povodí (oblastech¹⁰) na „samostatné a významné prvky“. Přestože jsou uvedeny příklady takových prvků („jako jezero, nádrž, tok, řeka nebo kanál“), směrnice neposkytuje explicitní pokyny k určení prvků, na které by se mělo pohlížet jako na „samostatné a významné“, a tím jako na „vodní útvary“. Směrnice například nespecifikuje jak určit **část** řeky, toku nebo kanálu, která představuje „**samostatný a významný prvek**“.

Použití termínů „samostatný a významný“ v definici „útvarů povrchových vod“ znamená, že „vodní útvary“ nejsou svévolně určená dílčí rozdělení oblastí povodí. Každý vodní útvar by měl být určen na základě jeho „samostatnosti a významu“ v kontextu cílů, účelu a ustanovení směrnice.

3.2 Technická interpretace samostatného a významného prvku

Všeobecné úvahy ve vztahu k definici a požadavkům na charakteristiku povrchových vod¹¹ stanovují celou řadu konkrétních požadavků vztahujících se k určení samostatných a významných prvků. Tyto všeobecné úvahy rovněž představují určitou hierarchii definicí, které by měly být součástí určovacího procesu. Tyto definice jsou shrnuty v následujících odstavcích.

3.2.1 Samostatný prvek

Aby byl útvar povrchových vod samostatným prvkem povrchových vod, nesmí se překrývat s jiným nebo sestávat z prvků povrchových vod, které nejsou přiléhající.

⁸ Viz pokyny k monitorování (Pracovní skupina CIS 2.7).

⁹ Čl. 2.1

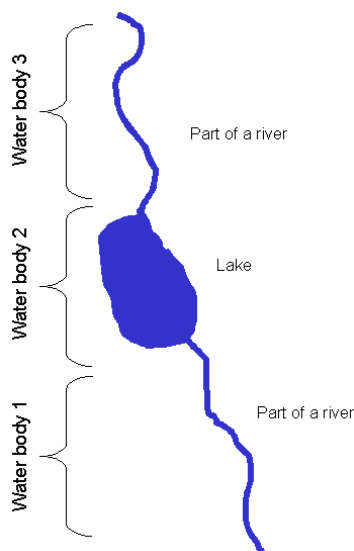
¹⁰ Čl. 3.1

¹¹ Příloha II 1

Je zřejmé, že vodní útvar musí být samostatný a zároveň významný a že prvek samostatnosti není sám o sobě postačující. Faktor týkající se nahromadění vodních útvarů může být aplikován za určitých okolností, a to zejména v případě malých „vodních útvarů“ (viz kapitola 5).

3.2.2 Kategorie povrchových vod

Vodní útvar povrchových vod nesmí spadat do různých kategorií povrchových vod (řeky¹², jezera¹³, brakická voda¹⁴ a úsek pobřežních vod¹⁵). Musí být buď v jedné kategorii nebo ve druhé kategorii¹⁶. Tam, kde se „setkávají“ dvě různé kategorie, může být ustanovena hranice vodního útvaru (obr. 2).

Obrázek 2: Hranice kategorií povrchových vod vytváří hranice vodních útvarů

Legenda

Water body 1, 2, 3	Vodní útvar 1, 2, 3
Part of a river	Část řeky
Lake	Jezero

3.2.3 Typologie¹⁷

Útvar povrchových vod nesmí překročit hranice mezi jednotlivými typy povrchových vod. Musí být jednoho nebo druhého typu, protože účelem charakteristiky útvarů povrchových vod je rozlišovat mezi těmito typy¹⁸.

3.2.4 Fyzická charakteristika popisu samostatných a významných prvků

K určení samostatných prvků povrchových vod by měly být použity fyzické rysy

¹² Čl. 2.4

¹³ Čl. 2.5

¹⁴ Čl. 2.6

¹⁵ Čl. 2.7

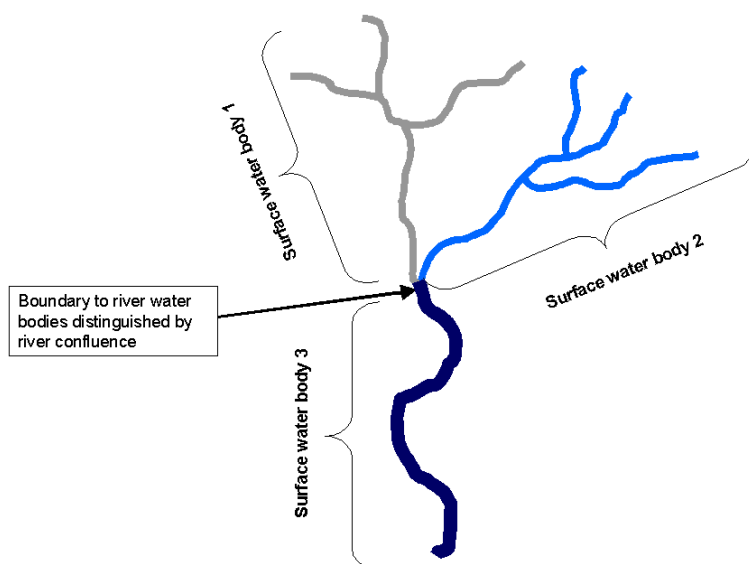
¹⁶ Příloha II 1.1(i)

¹⁷ Pracovní skupiny CIS 2.3 a 2.4 vypracovávají pokyny k aplikaci typologických systémů.

¹⁸ Příloha II 1.1 (ii)

(geografické nebo hydromorfologické), které pravděpodobně budou mít význam ve vztahu k cílům směrnice.

Geografické nebo hydromorfologické rysy mohou významným způsobem ovlivnit ekosystémy povrchových vod a jejich zranitelnost lidskými činnostmi. Tyto rysy mohou rovněž odlišit samostatné prvky povrchových vod. Např. soutok jedné části řeky s jinou by mohl jasně vyznačovat geograficky a hydromorfologicky zřetelnou hranici vodního útvaru (obr. 3).

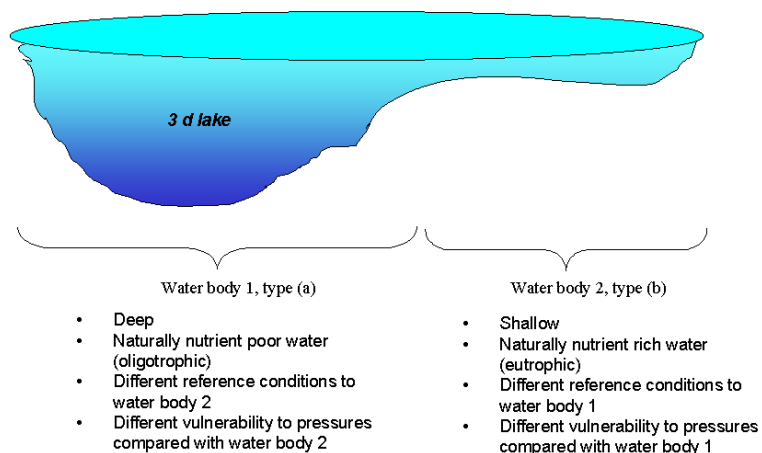
Obrázek 3: Příklad dílčího rozdělení řeky na základě fyzických rysů – v tomto případě soutoku řeky

Legenda

<i>Surface water body 1, 2, 3</i>	<i>Útvar povrchových vod 1, 2, 3</i>
<i>Boundary to river water bodies distinguished by river confluence</i>	<i>Hranice vodních útvarů řeky je rozlišena soutokem řeky</i>

Směrnice však nevylučuje, aby byly za vodní útvary považovány i jiné prvky, jako je součást jezera nebo brakických vod. Např., je-li část jezera odlišná od zbytku jezera, toto jezero musí být rozděleno na více než jeden povrchový vodní útvar (obr. 4).

Sub-division of lakes on the basis of significant differences in characteristics

Obrázek 4: Dílčí rozdělení jezera na základě typové hranice

Legenda

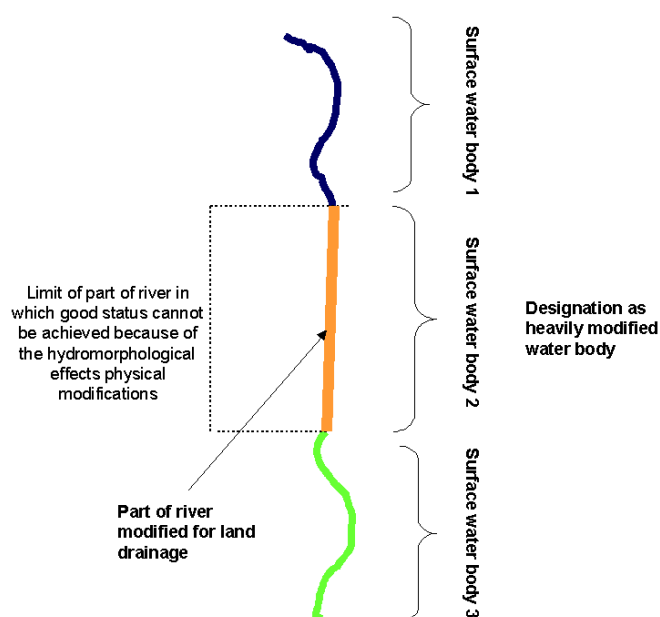
<i>Sub-division of lakes on the basis of significant differences in characteristics</i>	<i>Dílčí rozdělení jezer na základě významných rozdílů v charakteristice</i>
<i>3 d lake</i>	<i>Trojrozměrné jezero</i>
<i>Water body 1, type (a)</i>	<i>Vodní útvar 1, typ (a)</i>
<i>Deep</i>	<i>Hluboký</i>
<i>Naturally nutrient poor water (oligotrophic)</i>	<i>Voda přirozeně chudá na živiny (oligotrofická)</i>
<i>Different reference conditions to water body 2</i>	<i>Jiné referenční podmínky ve vztahu k vodnímu útvaru 2</i>
<i>Different vulnerability to pressures compared with water body 2</i>	<i>Jiná zranitelnost vůči vlivům ve srovnání s vodním útvarem 2</i>
<i>Water body 2, type (b)</i>	<i>Vodní útvar 2, typ (b)</i>
<i>Shallow</i>	<i>Mělký</i>
<i>Naturally nutrient rich water (eutrophic)</i>	<i>Voda přirozeně bohatá na živiny (eutrofická)</i>
<i>Different reference conditions to water body 1</i>	<i>Jiné referenční podmínky ve vztahu k vodnímu útvaru 1</i>
<i>Different vulnerability to pressures compared with water body 1</i>	<i>Jiná zranitelnost vůči vlivům ve srovnání s vodním útvarem 1</i>

3.2.5 Silně ovlivněné a umělé vodní útvary¹⁹

Silně ovlivněné vodní útvary mohou být určeny a vymezeny tam, kde se nedosahuje dobrého ekologického stavu vzhledem k dopadu na hydromorfologické charakteristiky povrchových vod, které jsou důsledkem fyzických změn (obr. 5).

V průběhu popisu povrchových vod²⁰ musí být (alespoň) provizorně určeny silně ovlivněné a umělé vodní útvary²¹. Jejich určení a vymezení by mělo být dokončeno pro účely prvního plánovacího cyklu povodí k publikaci plánů povodí v roce 2009. Vymezení musí být revidována každých šest let²².

Určení silně ovlivněných povrchových vod se musí zakládat na kritériích vymezení stanovených v čl. 4.3. Hranice silně ovlivněných vodních útvarů musí být v zásadě vymezeny rozsahem změn hydromorfologických charakteristik, které (a) jsou důsledkem fyzických změn způsobených lidskou činností a (b) zabraňují dosažení dobrého ekologického stavu.

Obrázek 5: Stanovení hranic vodních útvarů prostřednictvím určení a následného vymezení silně ovlivněných vodních útvarů

<i>Surface water body 1, 2, 3</i>	<i>Útvar povrchových vod 1, 2, 3</i>
<i>Designation as heavily modified water body</i>	<i>Určení jako silně ovlivněný vodní útvar</i>
<i>Part of river modified for land drainage</i>	<i>Část řeky ovlivněná pro odvodňování</i>
<i>Limit of part of river in which good status cannot be achieved because of the hydromorphological effects of physical modifications</i>	<i>Hranice části řeky, kde nemůže být dosažen velmi dobrý stav kvůli hydromorfologickým dopadům fyzických vlivů</i>

3.2.6 Shrnutí

Výše zmíněná kritéria mohou být odvozena přímo ze směrnice. Představují hierarchii definic, která je již dostačující k prvnímu určení „vodních útvarů“ v povodích (oblastech). V rámci prvního kroku

¹⁹ Pracovní skupina CIS 2.2 zpracovává detailní pokyny k určení a vymezení silně ovlivněných vodních útvarů.

²⁰ Čl. 2.9

²¹ Příloha II 1.1(i)

²² Čl. 4.3

by měly být kategorie vod a typy vodních útvarů použity k vymezení hranic, jejichž výsledkem jsou „samostatné“ vodní útvary. V rámci dalšího kroku by měly být posouzeny geografické a hydromorfologické prvky. Pokud však takový postup nepovede ke smysluplnému vymezení „vodních útvarů“, měla by být použita jiná kritéria. Tato další kritéria jsou popsána v následující části.

3.3 Další kritéria vymezení útvarů povrchových vod

Rámcová směrnice poskytuje výše zmíněná kritéria (viz část 3.2) s cílem určit vodní útvary. Existují však ještě další faktory nebo parametry, které umožní zlepšení vymezení smysluplných hranic vodních útvarů. Jeden z požadavků implicitně obsažených ve směrnici stanovuje, že cílem určení „vodních útvarů“ je umožnit, aby mohl být přesně popsán **stav**²³ povrchových vod. Ve vztahu k tomuto požadavku zde existují kritéria týkající se **vlivů** a **dopadů**. V detailním určení „vodního útvaru“ mohou být rovněž použita různá užití (např. pitná voda) a stávající nebo nová **chráněná území** (např. lokality Natura 2000). Tyto dílčí části se zaměřují na aspekty stavu chráněných území. Je však nutné vzít v úvahu, že otázky vlivu, stavu a dopadů jsou navzájem úzce provázány. V případě nedostatku potřebných informací o stavu vod mohou být výsledky analýzy vlivů a dopadů²⁴ rovněž využity pro stanovení smysluplných hranic vodních útvarů. Toto se bude týkat zejména přípravy na první charakterizaci útvarů.

Členské státy mohou určit „povrchové vodní útvary“ uplatněním dalších kritérií vypracovaných tak, aby braly v úvahu místní okolnosti a mohly tak napomoci v procesu plánování povodí.

3.3.1 Kritéria stavu

Samostatný prvek povrchových vod by neměl obsahovat významné prvky různého stavu. „Vodní útvar“ musí být s dostatečnou jistotou a přesností přiřaditelný prostřednictvím monitorovacích programů směrnice²⁵ k jediné ekologické stavové třídě.

Ačkoliv se budou vlivy lidských činností bez ohledu na velikost vodního útvaru vždy lišit, měly by k vymezení hranic povrchových vod být použity nejdůležitější změny ve stavu povrchových vod, aby tak bylo zajištěno, že určení vodních útvarů poskytne přesný popis stavu povrchových vod (viz část 2 a obr. 6).

Je zřejmé, že je možné vody progresivně rozdělovat do menších a menších jednotek, což by s sebou neslo značnou logistickou zátěž. Není ale možné stanovit míru, pod kterou je další dělení již nevhodné. Je třeba najít rovnováhu mezi požadavkem odpovídajícího popisu stavu vod a potřebou vyhnout se rozdrobení povrchových vod do nezvladatelného počtu vodních útvarů. Kromě toho, v některých případech může být sdružování vodních útvarů vhodné, neboť pomáhá snižovat zbytečnou administrativní zátěž (viz kapitola 5). V této záležitosti musejí na základě charakteristik každé oblasti povodí konečné rozhodnutí učinit jednotlivé členské státy.

V první fázi nebudou mít členské státy dostatečné informace nutné k přesné definici stavu vod. Následně, a to zejména v průběhu období před zveřejněním prvního plánu povodí, může být vhodné použít jako náhradní zdroj informací pro zjištění stavu analýzu vlivů a dopadů. Se zlepšujícím se porozuměním stavu mohou být hranice vodních útvarů dále upraveny. Příléhající prvky povrchových

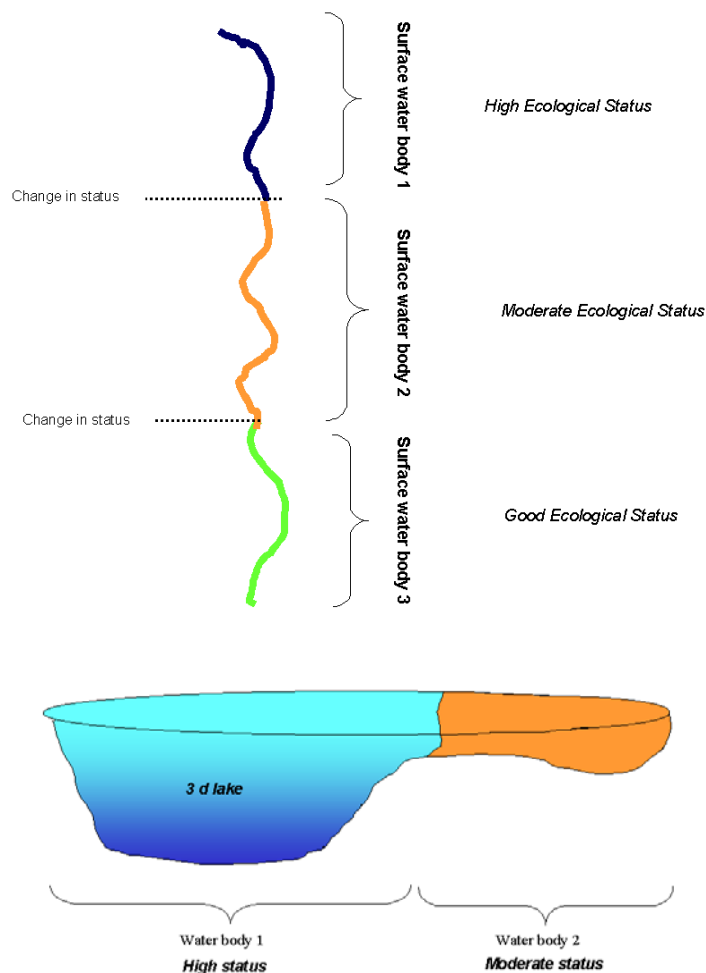
²³ Respektive **potenciál** pro umělé a silně ovlivněné vodní útvary.

²⁴ Pracovní skupina CIS 2.1 vypracovává pokyny pro analýzu vlivů.

²⁵ Pracovní skupiny CIS 2.3, 2.4 a 2.5 vypracovávají pokyny ke klasifikaci ekologického stavu a CIS WG 2.7 vypracovává pokyny k monitoringu.

vod v rámci jednoho typu, které jsou stejného stavu, mohou být znovu sloučeny, aby nedocházelo ke zbytečnému dílčímu rozdělení povrchových vod.

Závěrem je třeba zdůraznit, že měřítko vybrané pro konkrétní „vodní útvar“ bude mít vliv na řízení aktivní účasti zúčastněných stran a veřejnosti²⁶.

Obrázek 6: Určení vodních útvarů podle rozdílů ve stavu

Legenda

<i>Change in status</i>	<i>Změna stavu</i>
<i>Surface water body 1, 2</i>	<i>Útvar povrchových vod 1, 2</i>
<i>High Ecological Status</i>	<i>Velmi dobrý ekologický stav</i>
<i>Moderate Ecological Status</i>	<i>Střední ekologický stav</i>
<i>Good Ecological Status</i>	<i>Dobrý ekologický stav</i>
<i>3 d lake</i>	<i>Trojrozměrné jezero</i>
<i>Water body</i>	<i>Vodní útvar</i>
<i>High status</i>	<i>Velmi dobrý stav</i>
<i>Moderate status</i>	<i>Střední stav</i>

²⁶ Pracovní skupina CIS 2.9 vypracovává pokyny k účasti veřejnosti.

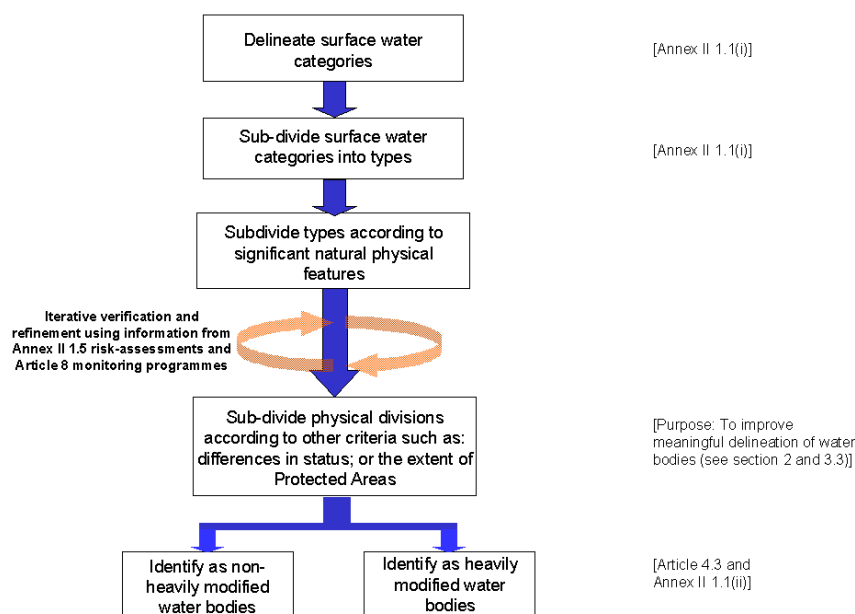
3.3.2 Chráněná území

Chráněná území jsou určena v různých částech legislativy mimo jiné jako lokality Natura 2000 vymezené na základě směrnice o stanovištích (92/43/ES). Na základě Rámcové směrnice musí být veškerá chráněná území posouzena z hlediska integrované správy povodí²⁷. Byly definovány konkrétní cíle²⁸ a nejrůznější ustanovení specifikují konkrétnější požadavky na chráněná území (např. monitoring²⁹). Z toho vyplývá, že je třeba zvážit další cíle v případě vodních útvarů, které jsou rovněž součástí chráněného území. Stávající hranice chráněných území proto mohou být zváženy pro určení vodních útvarů podle Rámcové směrnice.

Hranice vodních útvarů a chráněných území si ve většině případů nebudou odpovídat, protože obě tyto geografické oblasti jsou definovány z různých důvodů na základě různých kritérií. V případě, kdy vodní útvar nebude plně uvnitř chráněného území nebo mimo ni, může se zvážit rozdělení vodního útvaru do dvou částí, tak aby si hranice navzájem odpovídaly.

3.4 Navrhovaný proces praktické aplikace termínu útvar povrchové vody

Výše popsané zásady identifikace útvarů povrchové vody mohou být aplikovány v hierarchickém procesu (viz obr. 7).

Obrázek 7: Shrnutí navrhovaného hierarchického přístupu k určení útvarů povrchové vody

Legenda

<i>Delineate surface water categories</i>	<i>Vymezení kategorií povrchových vod</i>
<i>Sub-divide surface water categories into types</i>	<i>Dílčí rozdělení kategorií povrchových vod do typů</i>
<i>Subdivide types according to significant natural physical features</i>	<i>Dílčí rozdělení typů podle významných přírodních fyzických rysů</i>

²⁷ Čl. 6, 7 a Příloha IV

²⁸ Čl. 4 (1) c

²⁹ Příloha V, bod 1.3.5

<i>Sub-divide physical divisions according to other criteria such as: differences in status or the extent of Protected Areas</i>	<i>Dílí rozdělení fyzických útvarů podle dalších kritérií, jako jsou rozdíly ve stavu nebo rozsahu chráněných území</i>
<i>Identify as non-heavily modified water bodies</i>	<i>Určení jako silně neovlivněné vodní útvary</i>
<i>Identify as heavily modified water bodies</i>	<i>Určení jako silně ovlivněné vodní útvary</i>
<i>Iterative verification and refinement using information from Annex II 1.5 risk-assessments and Article 8 monitoring programmes</i>	<i>Opakující se zhodnocení a rozpracování s využitím informací z Přílohy II 1.5 Zhodnocení rizik a čl. 8 Monitorovací programy</i>
<i>[Annex II 1.1(i)]</i>	<i>[Příloha II 1.1(i)]</i>
<i>[Purpose: To improve meaningful delineation of water bodies (see section 2 and 3)]</i>	<i>[Cíl: zlepšit smysluplné určení vodních útvarů (viz. části 2 a 3)]</i>
<i>[Article 4.3 and Annex II 1.1 (ii)]</i>	<i>[Čl. 4.3 a Příloha II 1.1 (ii)]</i>

Aby bylo možno zajistit, že vodní útvary nepřekročí hranice kategorií povrchových vod (odstavec 3.2.2), je navrhovaným **prvním krokem** ve vymezení útvarů povrchové vody určení hranic kategorií povrchových vod.

S cílem zajistit, že vodní útvary nepřekročí hranice typů povrchových vod (odstavec 3.2.3), je **navrhovaným druhým krokem** ve vymezení útvarů povrchové vody určení hranic povrchových vodních typů v každé oblasti povodí.

S cílem zajistit, že vodní útvary představují samostatné a významné prvky povrchových vod, je **navrhovaným třetím krokem** vymezení hranic s využitím výrazných fyzických rysů (odstavec 3.2.4), které jsou (a) pravděpodobně významné v kontextu vodních ekosystémových charakteristik a (b) jsou konzistentní s příklady samostatných a významných prvků povrchových vod daných v definici směrnice (viz část 5.1).

S cílem zajistit, že vodní útvary jsou určeny smysluplným způsobem, je **navrhovaným čtvrtým krokem** v určení útvarů povrchových vod určení hranic na základě dalších relevantních kritérií (viz část 3.3). Tento přístup je rovněž nutný pro určení silně ovlivněných vodních útvarů (viz část 3.2.5). V první fázi, a za absence informací o stavu, budou odhady změny stavu poskytnuty zhodnocením vlivů a dopadů³⁰ požadovaným na základě čl. 5. Monitorovací programy³¹ poskytnou informace nutné k potvrzení hranic založených na stavu. Proto by měl být uplatněn opakovaný přístup k určení vodních útvarů. Zároveň je zřejmé, že v určitém bodě musí být vymezení vodních útvarů odsouhlaseno, aby bylo možno začít s přípravami plánu povodí. Kompetentní úřady oblasti povodí řeky se musí ujistit, že bude dosaženo rovnováhy mezi opakovaným určením a konečným určením vodních útvarů.

3.5 Drobné prvky povrchových vod

Cílem směrnice je stanovit rámec pro ochranu **veškerých** vod, a to včetně vnitrozemských povrchových vod, brakických vod, pobřežních vod a podzemních vod³². Členské státy musí zajistit, že implementace ustanovení směrnice dosáhne svého cíle. Povrchové vody však zahrnují velký počet malých vodních ploch, pro něž by byla administrativní zátěž spojená s řízením těchto vod obrovská.

Směrnice nestanovuje žádný práh pro velmi malé „vodní útvary“. Ustanovuje však dva systémy pro rozlišení vodních útvarů do typů³³, a to systém A a systém B. Jedině typologie systému A konkretizuje hodnoty pro deskriptory řek a jezer. Nejmenší rozměrový rozsah u typu řeky systému A

³⁰ Příloha II 1.5; pracovní skupina CIS 2.1 vypracovává pokyny ke zhodnocení dopadu.

³¹ Čl. 8

³² Čl. 1

³³ Příloha II 1.2

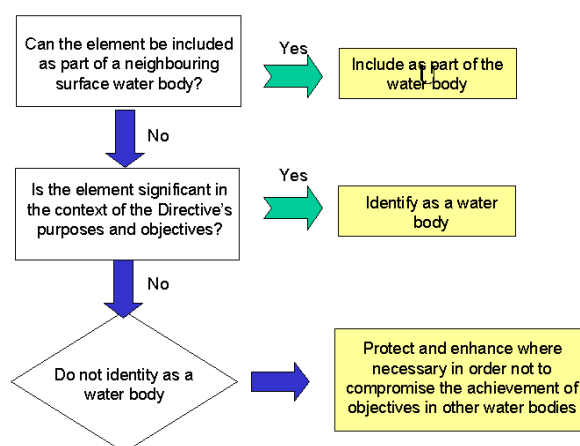
je 10 – 100 km² oblasti povodí³⁴. Nejmenší rozměrový rozsah u typu jezera systému A je 0,5 – 1 km² plochy³⁵. Nejsou zde uvedeny žádné velikosti pro brakické či pobřežní vodní plochy. Aplikace systému B musí dosáhnout alespoň stejné úrovně rozlišení, jako je tomu u systému A. Doporučujeme proto použít velikost malých řek a jezer podle systému A. Je však třeba vzít v úvahu, že v některých regionech, ve kterých se vyskytuje velké množství malých vodních útvarů, bude tento přístup třeba upravit. Může být rovněž vhodné spojit vodní útvary do skupin pro dosažení určitých účelů, tak jak je to popsáno v kapitole 5, a to s cílem vyhnout se zbytečnému administrativnímu zatížení.

Stále však existuje velký počet samostatných řek a jezer, které jsou menší než výše uvedené prahy. Možný postup při ochraně těchto vodních ploch je popsán níže.

Členské státy mají prostor potřebný k rozhodnutí, zda bude možno dosáhnout cílů směrnice, které se týkají všech povrchových vod, bez určení každého drobného, avšak samostatného a významného prvku povrchových vod jako vodního útvaru.

Navrhovaný postup (viz obr. 8) je následující:

- Zahrnout malé prvky povrchových vod jako součást přiléhajícího většího vodního útvaru stejné kategorie a typu povrchových vod všude, kde to bude možné.
- Kde toto možné není, sledovat drobné prvky povrchových vod s cílem určit je jako vodní útvary podle jejich významu v kontextu cílů a ustanovení směrnice (např. ekologická důležitost, důležitost vzhledem k cílům chráněného území, významné negativní vlivy na další povrchové vody v oblasti povodí). V takovém případě mohou být za účelem hodnocení a zpracování zpráv seskupeny drobné prvky (1) patřící do stejné kategorie a ke stejnému typu, (2) ovlivněné stejnou kategorií vlivu a úrovně a (3) mající vliv na další dobře vymezený vodní útvar.
- Chránit takové drobné prvky povrchových vod, které nejsou určeny jako útvary povrchových vod, a kde to bude nutné, zlepšit je v takovém rozsahu, jaký je potřebný k dosažení cílů směrnice týkajících se vodních útvarů, se kterými jsou přímo nebo nepřímo spojeny (tj. aplikovat nutná základní kontrolní opatření podle čl. 11)³⁶.

Obrázek 8: Navrhovaný postup v zajištění vhodné ochrany nejmenších povrchových vod

³⁴ Příloha II 1.2.1

³⁵ Příloha II 1.2.2

³⁶ Čl. 4.1(a)(iii) Cíle prioritních látek se týkají veškerých povrchových vod bez ohledu na to, zda jsou určeny jako povrchové vodní útvary nebo ne.

Legenda

<i>Can the element be included as part of a neighbouring surface water body?</i>	<i>Může být tento prvek zahrnut jako součást sousedního útvaru povrchových vod?</i>
<i>Yes</i>	<i>Ano</i>
<i>No</i>	<i>Ne</i>
<i>Include as part of the water body</i>	<i>Zahrnout jako součást vodního útvaru</i>
<i>Is the element significant in the context of the Directive's purposes and objectives?</i>	<i>Je tento prvek významný v kontextu cílů směrnice?</i>
<i>Identify as a water body</i>	<i>Určit jako vodní útvar</i>
<i>Do not identify as a water body</i>	<i>Neurčovat jako vodní útvar</i>
<i>Protect and enhance where necessary in order not to compromise the achievement of objectives in other water bodies</i>	<i>Chránit a zlepšit všude, kde je to nutné, s cílem neohrozit dosažení cílů dalších vodních útvarů</i>

3.6 Složky „útvary povrchových vod“ a mokřadů

„Útvar povrchových vod“ sestává z kvalitativních prvků popsaných ve směrnici pro klasifikaci ekologického stavu³⁷.

Konkrétně to znamená, že např. vodní útvar řeky sestává z následujících složek:

- (a) hydromorfologické kvalitativní prvky, které zahrnují vodní tok, koryto kanálu, část půdy přiléhající ke kanálu, jejíž struktura a stav jsou přímo důležité pro dosažení hodnot biologických kvalitativních prvků (tj. příbřežní zóna),
- (b) příslušné biologické prvky.

V souvislosti s mokřady toto znamená, že tyto musí být spojeny s „vodním útvarem“, který přímo ovlivňuje stav souvisejícího „vodního útvaru“. Hranice takových mokřadů musí být určeny pragmatickým způsobem, aby bylo možno vyhovět požadavkům na „samostatný a významný“ prvek.

Otázka mokřadů v kontextu Rámcové směrnice bude předmětem zvláštních horizontálních pokynů v rámci Společné strategie k implementaci Rámcové směrnice. Doporučuje se, aby tyto pokyny týkající se mokřadů, které vzniknou v první polovině roku 2003, rozvinuly chápání mokřadů jako složky povrchových vod podrobněji.

4 Konkrétní pokyny týkající se útvarů podzemních vod

4.1 Definice

Aplikace termínu útvar podzemních vod musí být chápána v kontextu hierarchie relevantních definic uvedených v čl. 2 směrnice.

- Čl. 2.2: **Podzemí vody** jsou veškeré vody pod zemským povrchem v pásnu nasycení a v přímém kontaktu s horninovým prostředím nebo půdním podložím.
- Čl. 2.11: **Zvodeň** je podzemní vrstva nebo souvrství hornin nebo jiných geologických vrstev o dostatečné pórovitosti a propustnosti umožňující buď významné proudění podzemních vod nebo odběr významných množství podzemních vod.

³⁷ Příloha V 1.1 a Příloha V 1.2

- Čl. 2.12: **Útvar podzemní vody** je příslušný objem podzemní vody ve zvodni nebo zvodních.

Útvar podzemní vody musí být ve zvodni nebo ve zvodních. Avšak ne všechna podzemní voda se nachází ve zvodni.

Environmentální cíle předcházení zhoršení stavu³⁸, a ochrany, zlepšení stavu a obnovy³⁹, dobrého stavu podzemní vody se týkají pouze útvarů podzemní vody. Avšak veškeré podzemní vody jsou předmětem cílů prevence nebo omezení vstupu znečišťujících látek⁴⁰ a zvrácení jakéhokoli významného a trvalého vzestupného trendu v koncentraci jakékoli znečišťující látky⁴¹.

4.2 Zvodně

V důsledku hierarchie definic (část 4.1) potřebuje **navrhovaný první krok** v určení útvarů podzemní vody všeobecnou interpretaci termínu zvodně, a to s ohledem na to, co představuje významné proudění podzemních vod a jaký objem čerpání by mohl být posuzován jako významné množství (viz obr. 9).

4.2.1 Významné proudění

Význam proudění podzemních vod by měl být chápán v kontextu cílů a ustanovení směrnice. Podobně, významný tok podzemních vod je takový, který by při dosažení spojeného útvaru povrchových vod nebo přímo závislého suchozemského ekosystému, měl za následek významné snížení ekologické nebo chemické kvality daného útvaru povrchových vod nebo významné poškození přímo závislých suchozemských ekosystémů.

Klíčovým cílem směrnice je předejít dalšímu zhoršení stavu vodních ekosystémů a s ohledem na jejich vodní potřeby také suchozemských ekosystémů přímo závislých na vodních ekosystémech⁴² a zajistit jejich ochranu či zlepšení jejich stavu. Cíl ochrany a obnovy dobrého stavu podzemních vod⁴³ je vypracován tak, aby napomohl dosažení tohoto klíčového cíle. Týká se veškerých útvarů podzemních vod. Aby tedy mohlo být dosaženo tohoto cíle směrnice, musí definice významného proudění obsahovat veškerá proudění podzemních vod, která jsou důležitá pro vodní a suchozemské ekosystémy. Geologické vrstvy, které takové proudění umožňují, by proto měly být posuzovány jako zvodně.

4.2.2 Čerpání významných množství podzemních vod

Čl. 7 požaduje určení veškerých útvarů podzemních vod používaných k čerpání v průměru více než 10 m³ pitné vody denně nebo takových útvarů, kde existuje pro takovéto využití plán. Z toho vyplývá, že by tedy takový objem mohl být považován za významné množství podzemních vod. Geologické vrstvy umožňující takovou úroveň čerpání (i když jen místně), by proto měly být posuzovány jako zvodně.

³⁸ Čl. 4.1(b)(i)

³⁹ Čl. 4.1(b)(ii)

⁴⁰ Čl. 4.1(b)(i)

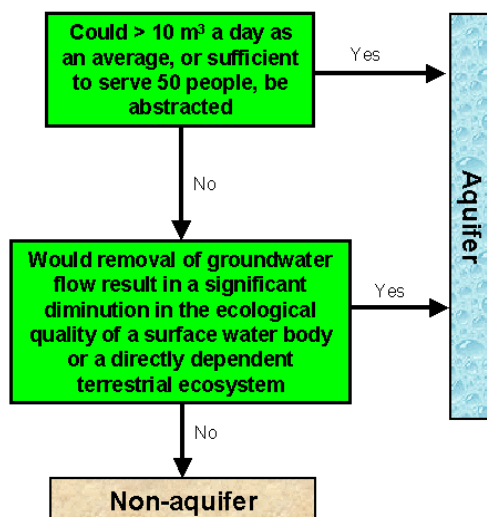
⁴¹ Čl. 4.1(b)(iii)

⁴² Čl. 1(a)

⁴³ Příloha V 2.1.2 a 2.3.2

Pokud je splněno jedno z kritérií popsaných v odstavci 4.2.1 nebo 4.2.2, měly by být tyto geologické vrstvy považovány za zvodně. Dalo by se předpokládat, že většina geologických vrstev by měla být považována za zvodně, jelikož většina z nich dodává v průměru 10 m³ denně, nebo je taková spotřeba plánována s tím, že většina z nich může sloužit 50 nebo více lidem.

Je však zřejmé, že požadavky se různí s ohledem na ty útvary podzemních vod, které se používají k čerpání pitné vody, nebo pro něž se takové využití plánuje (viz čl. 7), a ty vodní útvary, kde se podzemní voda čerpá pro jiné účely (viz Příloha II 2.3). Ve druhém případě nemohou být určeny všechny útvary podzemních vod. Kritéria v Příloze II 2.3 specifikují, že určeny musí být jenom ty vodní útvary, „které překračují hranici mezi dvěma nebo více členskými státy, nebo jsou určeny [...] jako rizikové z hlediska neplnění cílů určených pro každý útvar v čl. 4“.

Obrázek 9: Definice zvodně ve směrnici vyžaduje, aby byla použita dvě kritéria při určení, zda by měly být geologické vrstvy považovány za zvodně. Pokud je splněno jedno z těchto kritérií, příslušná vrstva bude považována za zvodně nebo zvodně. V praxi to znamená, že téměř všechny podzemní vody budou v rámci Společenství považovány za zvodně.

Legenda

<i>Could > 10 m³ a day as an average, or sufficient to serve 50 people, be abstracted</i>	<i>Mohlo by být v průměru čerpáno více než 10 m³ nebo množství dostatečné pro 50 lidí</i>
<i>Yes</i>	<i>Ano</i>
<i>No</i>	<i>Ne</i>
<i>Aquifer</i>	<i>Zvodně</i>
<i>Would removal of groundwater flow result in a significant diminution in the ecological quality of surface water body or a directly dependent terrestrial ecosystem</i>	<i>Mělo by odstranění proudění podzemní vody za následek významné snížení ekologické kvality útvaru povrchových vod nebo přímo závislého suchozemského ekosystému</i>
<i>Non-aquifer</i>	<i>Není zvodní</i>

4.3 Vymezení útvarů podzemních vod

Definice termínu útvar podzemních vod obsažená ve směrnici neposkytuje explicitní pokyny týkající se toho, jak by měly být jednotlivé vodní útvary vymezeny.

Vymezení útvarů podzemních vod musí zajistit, aby bylo dosaženo příslušných cílů směrnice. To neznamená, že útvar podzemní vody musí být vymezen tak, aby byl homogenní co se týče jeho přirozené charakteristiky nebo koncentrací znečišťujících látek nebo úrovně fyzických změn. Útvary by však měly být vymezeny tak, aby byl

umožněn příslušný popis kvantitativního a chemického stavu podzemní vody.

Vymezení útvarů podzemních vod by mělo umožňovat spolehlivé hodnocení kvantitativního stavu⁴⁴ podzemní vody. Za určitých okolností může být kvantitativní stav určen s použitím dlouhodobých monitorovacích údajů. V jiných případech bude odhad dostupných zdrojů podzemní vody vyžadovat kalkulaci vodní bilance (viz. pracovní skupina CIS 2.7 Monitoring, kapitola 4). Vymezení útvarů podzemních vod takovým způsobem, že každé proudění podzemní vody z jednoho útvaru podzemní vody do jiného (a) je tak drobné, že může být ve výpočtech vodní bilance vynecháno, nebo (b) může být odhadnuto s příslušnou přesností usnadní hodnocení kvantitativního stavu.

Bude třeba, aby členské státy při vymezování útvarů podzemních vod braly v úvahu konkrétní charakteristiky zvodní. Např. charakteristiky proudění v určitých geologických vrstvách, jako jsou kras a porušená mateční hornina, jsou o mnoho složitější a těžší na předpovídání než jiné. Vymezení vodních útvarů by proto mělo být považováno za opakovaný proces, který je časem rozpracován do rozsahu, který je potřebný pro adekvátní zhodnocení a řízení rizik ohrožujících dosažení cílů směrnice.

Může se rovněž stát, že existuje významné proudění mezi vrstvami s různými charakteristikami (např. kras a pískovec). Vlastnosti těchto různých vrstev mohou znamenat, že k dosažení cílů směrnice bude nutné pro jejich správu využít různé přístupy. V takových případech mohou členské státy chtít vymezit hranice vodních útvarů, které se shodují s hranicemi mezi jednotlivými vrstvami. Tak by členské státy zajistily, že jejich schopnost adekvátně zhodnotit kvantitativní stav není nevyužita.

4.3.1 Geologické hranice

Máme-li na mysli výše uvedené, výchozím bodem pro určení geografických hranic útvaru podzemních vod by měly být geologické hranice proudění, pokud popis stavu a efektivní dosažení environmentálních cílů směrnice pro podzemní vody nevyžadují dílčí rozdělení do menších útvarů podzemních vod.

4.3.2 Ostatní hydraulické hranice

Dílčí rozdělení zvodně nebo zvodní, které se nemůže zakládat na geologických hranicích, by mělo být nejdříve založeno na výšce podzemní vody, nebo, tam kde je to nutné, na liniích proudění podzemních vod (obr. 10).

4.3.3 Posuzování rozdílů ve stavu

Cíle týkající se útvarů podzemních vod a opatření požadovaná k jejich dosažení závisí na stávajícím stavu těchto útvarů. Tyto útvary by měly být jednotkami v rámci jednoho chemického a jednoho kvantitativního stavu, které mohou být charakterizovány a spravovány tak, aby umožnily efektivní dosažení cílů směrnice. Při vymezování hranic podzemních vod by proto měly být vzaty v úvahu hlavní změny stavu podzemních vod, aby bylo zajištěno, že v rámci praktičnosti vodní útvary poskytují správný popis stavu podzemních vod. Přitom by členské státy měly brát v úvahu nutnost zajistit spolehlivé zhodnocení kvantitativního stavu podzemních vod (viz část 2). V případě konzistentního stavu mohou být vymezeny velké útvary podzemních vod. Tam, kde v průběhu plánovacího cyklu dojde ke snížení rozdílů ve stavu, mohou členské státy dílčí rozdělení podzemních vod stejného stavu pro účely následných plánovacích cyklů přeskupit. **Vodní útvary však musí být neměnné alespoň v rámci každého plánovacího období.**

Členské státy nebudou zpočátku mít dostatek informací k přesnému určení stavu podzemních vod. V důsledku toho, a obzvláště v období před zveřejněním prvního plánu povodí, by mohlo být vhodné použít jako ukazatel stavu analýzu vlivů a dopadů⁴⁵. Se zlepšením porozumění stavu by měly být

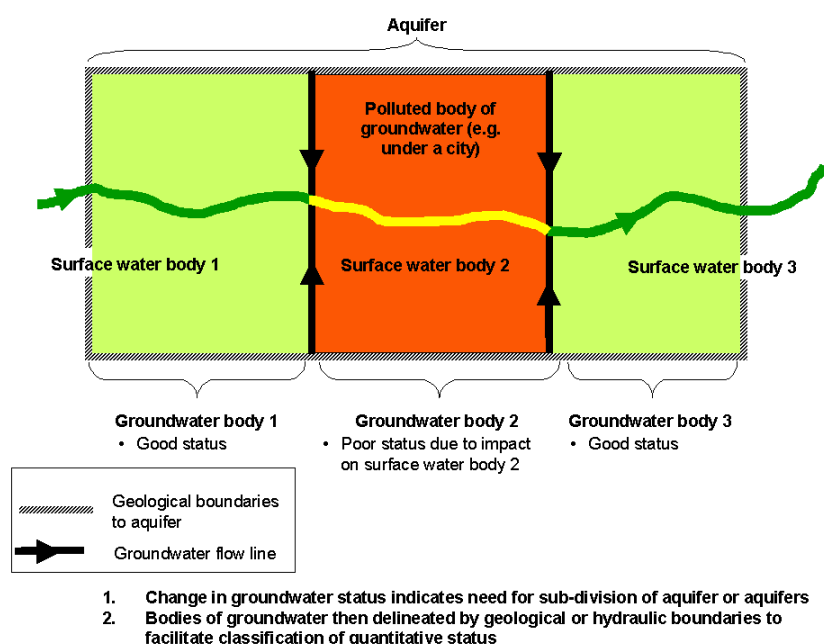
⁴⁴ Příloha V 2.1.2. Definice kvantitativního stavu si žádá zhodnocení dostupného zdroje podzemní vody [čl. 2.27]. K tomu je třeba kalkulace vodní bilance.

⁴⁵ Čl. 5 a Příloha II(2)

hranice podzemních vod přehodnoceny jako součást analýzy požadované na základě čl. 5 před zveřejněním každého plánu povodí.

Je zřejmé, že je možné postupně podrozdělit podzemní vodu ve zvodních do menších a menších jednotek a tím vytvořit významnou logistickou zátěž. Není však možné definovat univerzálně použitelnou míru, pod níž už dílčí rozdělení není vhodné.

Stupeň dílčího rozdělení podzemních vod do útvarů podzemních vod členské státy rozhodnou na základě konkrétních charakteristik oblastí povodí. Při takových rozhodnutích bude nutné, aby členské státy uvedly v rovnováhu požadavek na adekvátní popis stavu podzemních vod a potřebu vyhnout se fragmentaci zvodní do nekontrolovatelného počtu vodních útvarů.

Obrázek 10: Dílčí rozdělení zvodní do útvarů podzemních vod s použitím hydraulických hranic

Legenda

<i>Aquifer</i>	<i>Zvodeň</i>
<i>Polluted body of groundwater (e.g. under a city)</i>	<i>Znečištěný útvar podzemních vod (např. pod městem)</i>
<i>Surface water body 1, 2, 3</i>	<i>Útvar povrchové vody 1, 2, 3</i>
<i>Groundwater body 1, 2, 3</i>	<i>Útvar podzemních vod 1, 2, 3</i>
<i>Good status</i>	<i>Dobrý stav</i>
<i>Poor status due to impact on surface water body 2</i>	<i>Špatný stav kvůli dopadu na útvar povrchové vody 2</i>
<i>Good status</i>	<i>Dobrý stav</i>
<i>Geological boundaries to aquifer</i>	<i>Geologické hranice zvodně</i>
<i>Groundwater flow line</i>	<i>Linie proudění podzemní vody</i>
<i>Change in groundwater status indicates need for sub-division of aquifer or aquifers</i>	<i>Změna ve stavu podzemních vod poukazuje na potřebu dílčího rozdělení zvodně nebo zvodní</i>
<i>Bodies of groundwater then delineated by geological or hydraulic boundaries to facilitate</i>	<i>Útvary podzemních vod jsou pak vymezeny geologickými nebo hydraulickými hranicemi s</i>

4.4 Horní a dolní hranice útvarů podzemních vod

Útvary podzemních vod by měly být vymezeny trojrozměrně⁴⁶.

Hloubka podzemní vody v rámci zvodně nebo zvodní, které je třeba chránit a které je případně nutné zlepšit prostřednictvím zahrnutí do útvaru podzemní vody, by měla záviset na rizicích vzhledem k cílům směrnice. Je třeba, aby se členské státy rozhodly na základě svých hodnocení charakteristik podzemních vod a rizikovosti z hlediska dosažení cílů směrnice⁴⁷. Je třeba poznamenat, že veškeré podzemní vody jsou předmětem cíle „zabránit nebo omezit“ [čl. 4.1(b)(i)], ať už jsou nebo nejsou určeny jako část útvaru podzemních vod.

Přestože většina vlivů ovlivní relativně mělké podzemní proudění, může být podzemní proudění v hloubce stále důležité pro suchozemské ekosystémy – byť v prodlouženém časovém horizontu. Lidské zásahy do proudění podzemních vod v hloubce mohou ovlivnit podzemní vodu v menší hloubce, a tím potenciálně i chemickou a ekologickou kvalitu spojených suchozemských ekosystémů. Hluboká podzemní voda může být rovněž důležitým zdrojem pitné vody a dalšího využití. Neočekává se však, že by členské státy určily hlubokou podzemní vodu jako vodní útvar tam, kde (a) nemůže negativně ovlivnit suchozemské ekosystémy, (b) není používána pro čerpání podzemní vody, (c) by nebyla vhodná jako zdroj pitné vody vzhledem k jejím přirozeným kvalitám nebo protože její čerpání by bylo technicky neproveditelné nebo nepřijatelně drahé a (d) by nebyly ohroženy žádné další relevantní cíle.

Definice směrnice týkající se zvodní a útvaru podzemní vody (viz část 4.1) umožňují, aby byly útvary podzemních vod buď určeny (a) odděleně v rámci různých vrstev překrývajících se ve vertikální rovině nebo (b) jako jediný útvar podzemních vod, který zasahuje do různých vrstev. Tato flexibilita umožňuje členským státům použít co nejefektivnější prostředky dosažení cílů směrnice v rámci charakteristik jejich zvodní a vlivů, které na ně působí. Například, tam kde jsou velké rozdíly ve stavu podzemních vod ve vrstvách v různých hloubkách může být vhodné určit různé útvary podzemních vod (např. jeden nad druhým), aby bylo možno zajistit přesný popis stavu podzemních vod a aby bylo možno vhodně plnit cíle směrnice.

Podobná kritéria by měla být aplikována při definování horních a dolních hranic útvaru podzemních vod, co se týče jeho geografických hranic (část 4.3). Jinými slovy, s cílem zajistit odhad kvantitativního stavu, horní a dolní hranice by se měly zakládat nejprve na geologických hranicích a pak na ostatních hydraulických hranicích, jako jsou linie proudění.

4.5 Přidělení do oblastí povodí

Útvary podzemních vod musí být přiděleny do oblasti povodí⁴⁸.

4.6 Cílení opatření v rámci útvarů podzemních vod

Analýzy vypracované v souladu s čl. 5 a Přílohou II směrnice (viz pokyny CIS 2.1 IMPRESS) a rozšířené o informace z monitorovacích programů ustanovených na základě čl. 8 (viz pokyny CIS 2.7 pro monitorování) vytipují útvary, které jsou rizikové z hlediska nesplnění cílů směrnice z důvodu konkrétních vlivů. Tyto informace, spolu s určením chráněných území na základě čl. 6 umožní členským státům zaměřovat opatření zasahující ty správné vlivy v těch správných částech útvarů podzemních vod.

S cílem napomoci takovému cílení mohou členské státy ustanovit pásma, v jejichž rámci jsou vyžadována konkrétní opatření na dosažení cílů směrnice. Např. čl. 7 uvádí, že členské státy mohou stanovit ochranná pásma, která jim napomohou chránit vodu určenou pro lidskou spotřebu⁴⁹.

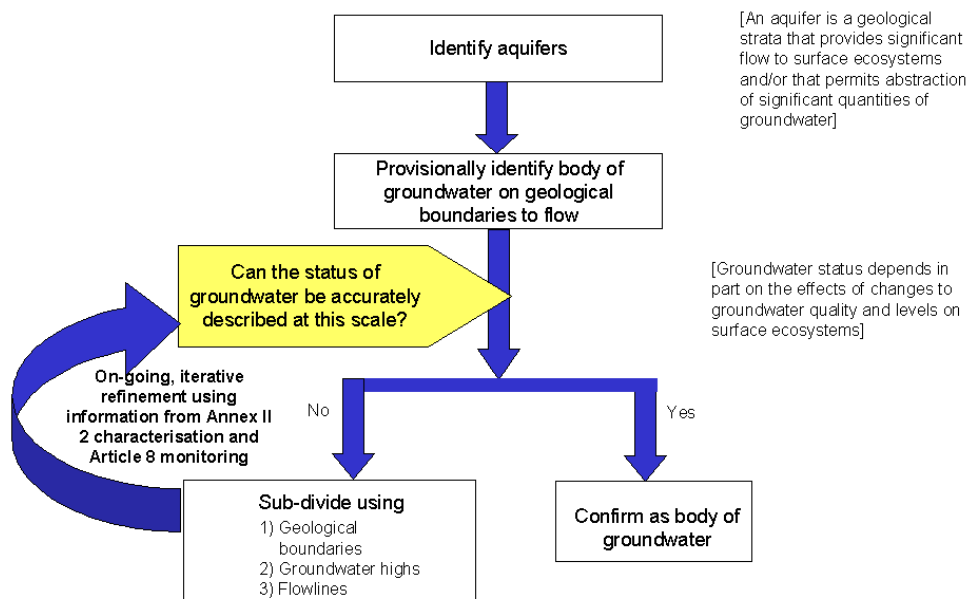
⁴⁶ Např. Příloha II 2.2

⁴⁷ Čl. 5 a Příloha II 2

⁴⁸ Čl. 3.1

4.7 Navrhovaný proces praktické aplikace termínu útvary podzemní vody

Obr. 11 navrhuje pokračující, hierarchický proces určení útvarů podzemních vod založený na zásadách popsaných v těchto pokynech.

Obrázek 11: Shrnutí navrhovaného hierarchického přístupu k určení útvarů podzemních vod

Legenda

<i>Identify aquifers</i>	<i>Určení zvodní</i>
<i>Provisionally identify body of groundwater on geological boundaries to flow</i>	<i>Provizorní určení útvaru podzemních vod na geologických hranicích proudění</i>
<i>Can the status of groundwater be accurately described at this scale?</i>	<i>Může být v tomto rozsahu dobře popsán stav podzemních vod?</i>
<i>On-going, iterative refinement using information from Annex II 2 characterisation and Article 8 monitoring</i>	<i>Pokračující, opakované rozpracování s využitím informací z Přílohy II Charakterizace a čl. 8 Monitoring</i>
<i>No</i>	<i>Ne</i>
<i>Yes</i>	<i>Ano</i>
<i>Sub-divide using
1) Geological boundaries
2) Groundwater highs
3) Flowlines</i>	<i>Dílčí rozdělení s využitím:
1) Geologických hranic
2) Hloubky podzemních vod
3) Čáry proudění</i>
<i>Confirm as body of groundwater</i>	<i>Potvrzení útvaru podzemních vod</i>
<i>[An aquifer is a geological strata that provides significant flow to surface ecosystems and/or that permits abstraction of significant quantities of groundwater]</i>	<i>[Zvodeň je geologická vrstva, která poskytuje významný přítok suchozemským ekosystémům a/nebo která umožňuje čerpání významného množství podzemní vody]</i>
<i>[Groundwater status depends in part on the effects of changes to groundwater quality and levels on surface ecosystems]</i>	<i>[Stav podzemních vod částečně závisí i na vlivu změn v kvalitě podzemních vod a úrovních suchozemských ekosystémů]</i>

5 Seskupení vodních útvarů

Útvary povrchových vod nebo útvary podzemních vod mohou být pro účely hodnocení rizika nedosažení cílů určených v čl. 4 (vlivy a dopady)⁵⁰ seskupeny. Útvary mohou být rovněž seskupeny pro monitorovací cíle a cíle spojené s předáváním zpráv a správou tam, kde monitorování dostatečně příznačných nebo reprezentativních vodních útvarů v podskupinách povrchových nebo podzemních vod poskytuje přijatelnou hladinu spolehlivosti a přesnosti ve výsledcích monitorování a zejména v klasifikaci stavu vodních útvarů⁵¹.

Je zřejmé, že pro účely správy může být vhodné vodní útvary seskupovat. První praktické ukazatele napovídají, že takové seskupení bude rovněž nevyhnutelné v případech předávání zpráv Evropské komisi. Zároveň neexistují žádná kritéria, která by ukázala kdy a kde je takové seskupování přijatelné.

Tam, kde mají přilehlé prvky povrchových vod v rámci jednoho typu také stejný stav, poskytně jejich seskupení do jediného vodního útvaru přesný popis stavu povrchových vod.

Navíc bude nutné takové seskupení aplikovat na základě jasných kritérií odsouhlasených transparentním způsobem na úrovni oblasti povodí. Další detaily týkající se toho zda a jak je možné seskupovat vodní útvary pro potřeby předávání zpráv je třeba projednat a propracovat v kontextu Poradenského fóra odborníků na předávání zpráv. Mezitím se doporučuje na tuto otázku zaměřit obzvláštní pozornost při testování těchto pokynů, například v pilotních povodích.

⁵⁰ Příloha II 1.5, 2.1 a 2.2. Pracovní skupina CIS 2.1 vypracovává pokyny k hodnocení vlivů a dopadů.

⁵¹ Příloha V 1.3, 2.2 a 2.4. Pracovní skupina CIS 2.7 vypracovává pokyny k monitorovacím požadavkům.

Příloha

Seznam členů skupiny připravující texty dokumentů

Příjmení, jméno	Zastoupení	Adresa a kontakt
D'Eugenio, Joachim	Vedoucí skupiny připravující texty dokumentů c/o European Commission, DG Environment B.1, Brussels, Belgium	+32-2-299.03.55 joachim.d'eugenio@cec.eu.int
Davy, Thierry	Vedoucí pracovní skupiny 2.6 c/o European Commission, DG Environment A.1, Brussels, Belgium	+32-2-299.98.80 thierry.davy@cec.eu.int
Heiskanen, Anna-Stiina	Vedoucí pracovní skupiny 2.5 c/o Joint Research Centre-Institute for Environment and Sustainability, Ispra, Italy	+39-332-785.769 anna-stiina.heiskanen@jrc.it
Irmer, Ulrich	Vedoucí pracovní skupiny 2.2 c/o Umweltbundesamt (UBA), Berlin, Germany	+49-30-890.32.312 ulrich.irmer@uba.de
Isobel, Austin	Vedoucí pracovní skupiny 2.1 c/o Environment Agency for England and Wales, UK	+44-1491-828.520 isobel.austin@environment-agency.gov.uk
Marsden, Martin	Vedoucí pracovní skupiny 2.2 c/o Scottish Environment Protection Agency, Stirling, Scotland, UK	+44-1786-452.401 martin.marsden@sepa.org.uk
Mohaupt, Volker	Vedoucí pracovní skupiny 2.1 c/o Umweltbundesamt (UBA), Berlin, Germany	+49-30-890.32.036 volker.mohaupt@uba.de
Noel, Coralie	Člen pracovních skupin 2.6 a 2.9 c/o Ministry of Environment, Paris, France	+33-1-42.19.13.76 Coralie.noel@environnement.gouv.fr
Pollard, Peter	Člen pracovní skupiny 2.7 c/o Scottish Environment Protection Agency, Stirling, Scotland, UK	+44-7747-622.712 peter.pollard@sepa.org.uk
Quevauviller, Philippe	Poradenské fórum odborníků na podzemní vody c/o European Commission; DG Environment B.1, Brussels, Belgium	+32-2-296.33.51 philippe.quevauviller@cec.eu.int
Rosenbaum, Sabina	Poradenské fórum odborníků na podzemní vody c/o Ministerium für Umwelt, Kiel, Germany	+49-431-988.7113 sabine.rosenbaum@umin.landsh.de
Steve, Nixon	Vedoucí pracovní skupiny 2.7 c/o EEA-European Topic Centre on Water, WRc plc, Swindon, UK	+44-1793-865.166 nixon@wrcplc.co.uk
Vincent, Claire	Vedoucí pracovní skupiny 2.2 c/o Environment and Heritage Service, Belfast, Northern Ireland	+44-2890-254.823 claire.vincent@doeni.gov.uk

